

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ ZA 2024r oraz aktualne potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Gminie Lubartów

Sprawozdanie realizuje obowiązki ustawowe wynikające z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej;

Jednocześnie, zgodnie z uchwałą Nr LIV/384/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 1 marca 2024 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2023-2030, sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych za rok 2024.

Ponadto GOPS realizuje:

- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024–2026 przyjęty uchwałą Nr XI/55/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 30 grudnia 2024 r. (Sprawozdanie z realizacji Programu w odrębnym dokumencie);

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie na lata 2023-2026 uchylony 30 grudnia 2024 r.

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025–2028, przyjęty uchwałą Nr XI/55/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 30 grudnia 2024 r. (Program jest opracowywany oraz realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, przedstawiciele GOPS są jego członkami, dodatkowo Ośrodek odpowiada za obsługę organizacyjno-techniczną oraz finansową zadania).

- Gminny Program Osłony „Opieka na Odległość 60+” na 2024 r. przyjęty uchwałą Nr LIV/385/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 1 marca 2024 r.

- Gminny Program Osłony w Zakresie Dożywiania na lata 2024-2028 przyjęty uchwałą Nr LIII/372/23 Rady Gminy Lubartów z dnia 15 grudnia 2023 r.

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 r. przyjęty uchwałą Nr LIII/371/23 Rady Gminy Lubartów z dnia 15 grudnia 2023 r.

MOPS działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr XXV/193/13 Rady Gminy Lubartów z dnia 12 czerwca 2013 r. z późniejszymi zmianami oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 177/14 Wójta Gminy Lubartów z dnia 31 października 2014 r. z późniejszymi zmianami.

GOPS realizuje zadania wynikające między innymi z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Mimo dokonujących się zmian w systemie polityczno – gospodarczym wciąż występują problemy społeczne, które dotkliwie odczuwają jednostki, grupy społeczne i środowiska.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej w gminie.

Główne cele pomocy społecznej:

- 1) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym, a także osobom, które wymagają okresowego wsparcia,
- 3) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- 4) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- 5) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zadania własne gminy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.
- 8) zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin wymagających pomocy, organizowanie wynikających z tego rozpoznania zadań, a także inspirowanie działalności innych sił

społecznych, działających w sferze pomocy społecznej w celu doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomani,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych w 2024r. przysługiwało:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał odpowiednio kwoty – 776 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekraczał kwoty – 600 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2 –15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Osoby i rodziny, których dochód przekraczał kryterium dochodowe, ale nie przekraczał 200% kryterium dochodowego korzystały z programu wieloletniego wspierania finansowego gmin „Posiłek w szkole i w domu”.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;
 - 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
 - 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.
- Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Zasady udzielania pomocy społecznej:

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- 1) osoby zainteresowanej,
- 2) jej przedstawiciela ustawowego,
- 3) innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu.

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie decyzji administracyjnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz.1283 z późn. zm.).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, zgodnie z zasadami ogólnymi, którymi są:

WSPARCIE RODZINY W PRAWIDŁWYM FUNKCJONOWANIU

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie to powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

USAMODZIELNIANIE RODZINY.

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala jej zwiększyć szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na nabywanie nowych umiejętności.

Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup ryzyka.

ZASADA POMOCNICZOŚCI.

Społeczność nie może ingerować w sprawy, z którymi poszczególne jednostki są w stanie poradzić sobie same, a jedynie tam gdzie ta pomoc jest niezbędna. Nie można zastępować, wyręczać działań poszczególnych osób i rodzin. Pomoc instytucjonalna występuje w sytuacji, jeśli osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Należy pamiętać, że pomoc ma polegać na wspieraniu, a nie na wyręczaniu w realizacji zadań

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które realizowane jest przez ośrodek pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Nowelizacja weszła w życie w dniu 22 czerwca 2023 r. i wraz z tym dniem w ustawowej nomenklaturze pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione pojęciem „przemocy domowej”. Obowiązują też nowe definicje ustawowe osoby doznającej przemocy domowej, osoby stosującej przemoc domową i świadka przemocy domowej. W związku z wprowadzoną zmianą powołany został nowy Zespół Interdyscyplinarny. Gmina podejmowała działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół realizował działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego było integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szczegóły dotyczące funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Lubartów przedstawia odrębne szczegółowe sprawozdanie.

Jednym z zadań Ośrodka jest przeprowadzanie wywiadów i ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W 2024 r. przeprowadzono postępowania i wydano w sprawie 4 decyzje.

Pracownicy socjalni pomagają i zbierają dokumentację niezbędną do wydania orzeczenia o niepełnosprawności, nowych rodzajów świadczeń i dodatków w szczególności świadczenia wspierającego, wniosków o rentę lub emeryturę, wniosków na turnusy rehabilitacyjne, usuwaniu barier architektonicznych do PCPR, zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze itp. do PCPR i NFZ.

Rozpoznawanie potrzeb i realizacja zadań pomocy społecznej oraz zadań wynikających z pozostałych ww. ustaw i programów pomocowych odbywały się poprzez zatrudnionych w ośrodku pracowników: kierownik, główny księgowy, sześciu pracowników socjalnych pracujących w terenie w tym: 1 pracownik ze specjalizacją II stopnia w zakresie pracy socjalnej, 4 pracowników ze specjalizacją I stopnia, 1 starszy pracownik socjalny oraz pracownik na stanowisku pomoc administracyjna. Działalność ośrodka finansowana była w ramach budżetu gminy i budżetu państwa.

Wszyscy pracownicy pracujący w terenie posiadają wymagane kwalifikacje.

Ustawowy wymóg 1 pracownika na 2000 mieszkańców (6) w przypadku naszej gminy jest spełniony - ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Na utrzymanie ośrodka w 2024 r. wydatkowana została kwota **1.215.505 zł / 227 547 zł** z budżetu Wojewody i **987 958 zł** z Budżetu Gminy. Na ogólną kwotę wydatków złożyły się między innymi: wynagrodzenia osobowe i pochodne od wynagrodzeń w tym również dodatki motywacyjne, nagrody jubileuszowe, delegacje, ekwiwalent za odzież, zakupy art. biurowych, przeglądy i naprawy posiadanego sprzętu, ubezpieczenia, szkolenia i koszty bieżące funkcjonowania ośrodka (sprzątanie, energia elektryczna i ciepła, woda, rozmowy telefoniczne, przesyłki pocztowe itp.) a także koszty związane z prowadzeniem Klubów Seniora oraz z realizacją przyjętych programów (Korpus Wsparcia Seniorów, Opieka Wytchnieniowa, Asystent osobisty Osoby Niepełnosprawnej).

Obsługa informatyczna w ośrodku, usługi opiekuńcze, program Opieka wytchnieniowa, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej realizowane były w ramach zawartych umów zlecenia z realizatorami. Dodatkowe ponoszone koszty związane były z realizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (głównie obsługa administracyjna Zespołu Interdyscyplinarnego) oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pracownicy ośrodka realizują Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Problemów Narkomanii i wydają Karty Dużej Rodziny. Współuczestniczą w realizacji programów, dystrybucji żywności trwałej dla najuboższych mieszkańców gminy. Do zadań GOPS należy też przeprowadzanie postępowania i wydawanie decyzji uprawniającej do świadczeń zdrowotnych.

Z pomocy ośrodka w ciągu 2024 r. skorzystało **129 rodzin o liczbie osób 324** /zasiłki i pomoc w naturze, ubezpieczenie, dożywianie / czyli 2,72 % wszystkich zameldowanych mieszkańców gminy (11 874). Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie – **206**.

Świadczenie w postaci pracy socjalnej otrzymały - **202 rodziny o liczbie osób 509** - poradnictwo , interwencje na rzecz i w interesie osób zgłaszających się , pomoc w załatwianiu trudnych spraw itp. **w tym 73 rodziny** (185 os. w rodzinach) wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Misją pracy socjalnej jest tworzenie warunków, które sprzyjają pozytywnej zmianie sytuacji życiowej osoby/rodziny lub zapobiegają obniżaniu się poziomu jej funkcjonowania. Charakterystyczny element pracy socjalnej stanowi nawiązywanie i podtrzymywanie relacji pomocowej. Bazując na wzajemnej interakcji i maksymalnym dostosowaniu do specyfiki potrzeb odbiorców usługi, planowane są rozwiązania umożliwiające przezwyciężanie doświadczanych trudności. Praca socjalna, oferując różnorodny katalog działań, przyczynia się do wzmocnienia potencjału osób i rodzin objętych tego rodzaju wsparciem oraz zwiększenia stopnia ich zdolności do samodzielnego pokonywania życiowych problemów i kryzysów. Pracownicy socjalni realizują również działania pomocowe o doraźnym charakterze, w ramach których, adekwatnie do identyfikowanych potrzeb i oczekiwań odbiorców, udzielają informacji, wskazówek, porad i pomocy, w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, pomagają w uzyskaniu specjalistycznego poradnictwa, terapii lub innych form pomocy, podejmują współpracę z innymi specjalistami w celu

przeciwdziałania i ograniczania problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzeniu konsekwencji ubóstwa. Pracownicy socjalni szczególną uwagę poświęcają takim obszarom problemowym, jak przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób jej doświadczających, monitorowanie sytuacji życiowej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych na rzecz osób chorujących psychicznie oraz ich rodzin, organizowanie wszechstronnego wsparcia dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, diagnozowanie sytuacji i wdrażanie rozwiązań adekwatnych do potrzeb rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W takim przypadku, celem rozpoznania specyfiki problemów, identyfikacji przyczyn i źródeł ich występowania, pracownicy socjalni wykorzystują wywiad środowiskowy jako narzędzie służące zebraniu niezbędnych informacji oraz dokonaniu na ich podstawie analizy sytuacji rodziny, poziomu kompetencji rodzicielskich, obszarów wymagających wzmocnienia lub uzasadniających wdrożenie oddziaływań korekcyjnych i naprawczych.

W ten sposób możliwe jest ograniczanie sytuacji kryzysowych i dysfunkcyjnych, a w konsekwencji uniezależnienie podopiecznych od świadczeń Ośrodka. Proces ten jest długotrwały i wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji istotnych dla zaspokajania potrzeb mieszkańców. Niepokojące zjawiska rodzące patologię społeczną powodują, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze względu na kumulację problemów w środowiskach.

Pracownik socjalny musi kreatywnie dostosować narzędzia pracy socjalnej do dynamicznie modyfikujących się zmian w społeczeństwie. W związku z tym zauważalna jest zmiana w charakterze pracy, ale jednocześnie oczekiwań wobec pracowników socjalnych.

W 2024 r. przeprowadzono łącznie 371 wywiadów środowiskowych (u niektórych osób wielokrotnie). Głównymi powodami udzielania pomocy i wsparcia rodzinom jedno i wieloosobowym są niezmiennie: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Analiza powodów udzielania pomocy wskazuje, że najrzadziej beneficjenci korzystali ze świadczeń z powodu sytuacji kryzysowych, alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Relatywnie niski procent tych osób nie odzwierciedla rzeczywistych problemów w tych obszarach, dotyczy jedynie tych osób, którym udzielono pomocy w oparciu o decyzję administracyjną.

Podobnie jak w latach ubiegłych w przeważającym stopniu o pomoc zwracały się osoby długotrwale objęte wsparciem.

**Rzeczywista liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
w latach 2022-2024**

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
Rok	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Przyznane świadczenia	253	231	206	163	140	129	416	355	324
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	X			237	198	202	569	593	489
Liczba osób i rodzin z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	X			bd	188	171	bd	438	371
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	x	x	x	6	1	1	0	1	1

Świadczenia pieniężne otrzymało 137 osób ze 133 rodzin, świadczenia niepieniężne otrzymały 94 osoby z 50 rodzin.

Okoliczności powodujące przyznanie pomocy finansowej w latach 2022 - 2024

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	Rok	2022	2023	2024
1.	Ubóstwo	92	84	78
2.	Sieroctwo	0	0	0
3.	Bezdomność	1	3	3

4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	30	28
5.	Bezrobocie	82	69	65
6.	Niepełnosprawność	49	47	43
7.	Długotrwała choroba	59	53	47
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstw domowych	29	26	32
9.	Rodziny niepełne	19	15	18
10.	Rodziny wielodzietne	22	1	1
11.	Alkoholizm	15	13	10
12.	Narkomania	1	1	1
13.	Przemoc domowa	1	1	4
14.	Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0
15.	Sytuacja kryzysowa	8	12	12
16.	Zdarzenie losowe	3	0	3

ZADANIA ZLECONE

1. Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
Specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Zakres tych usług obejmuje: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia; pielęgnację jako wspieranie procesu leczenia; rehabilitację fizyczną i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu; pomoc mieszkaniową (w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat, drobnych remontów itp.);
w wyjątkowych sytuacjach zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024r nie były realizowane w związku z brakiem zapotrzebowania na ww. formę świadczenia.

2. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłóską żywiołową lub ekologiczną - brak;

3. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia – opisana w dalszej części niniejszego sprawozdania;
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach - brak;
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - - w 2024r. udzielono wsparcia 1 osobie, która uzyskała zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP w formie zasiłków celowych na łączną kwotę 14 400 zł.;
6. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki - brak.
7. Zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego – zadanie realizowane od 2024 r. – koszt 4 412 zł.

ZADANIA WŁASNE

W ramach zadań własnych zrealizowane zostały następujące świadczenia i zadania:

ZASIŁKI STAŁE – otrzymało 31 osób w tym 30 osób samotnie gospodarujących – na łączną kwotę 278 574 zł (316 świadczeń).

Zasiłek stały w 2023 roku przysługiwał:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały w 2024 r. ustalany był w wysokości:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1000 zł miesięcznie;
- 2) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie mogła być niższa niż 100 zł miesięcznie.

UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE – składki opłacane były za 26 osób – 21 576,00 zł -
Liczba składek – 265. Świadczenie przyznawane jest osobom pobierającym w ośrodku
zasiłki stałe i nie posiadającym możliwości uzyskania ubezpieczenia z innego źródła

ZASIŁKI OKRESOWE - zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na
długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia
uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

W przypadku podjęcia zatrudnienia przez osobę objętą kontraktem socjalnym pobierającą zasiłek okresowy, może być on wypłacany nadal niezależnie od dochodu, do dnia wynikającego z decyzji przyznającej zasiłek okresowy, nie dłużej jednak niż do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba została zatrudniona.

Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć minimalne kwoty zasiłku okresowego.

Zasiłek okresowy na zasadach zwrotu - Zasiłek okresowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku.

Zasiłki okresowe otrzymało 55 osób z 55 rodzin w łącznej kwocie - **166 654 zł**

W tym z powodu bezrobocia - 45 osób - **137 680 zł**

Z powodu długotrwałej choroby - 8 osób - 12 049 zł

Z powodu niepełnosprawności - 3 osoby - 8 732 zł

Zasiłek okresowy z innych powodów - 5 osób - 8 193 zł

Kwota wydatkowana na świadczenia pokryta została z budżetu państwa w formie dofinansowania w kwocie 166 000.

ZASIŁKI CELOWE I POMOC W NATURZE

Zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany również w formie biletu kredytowanego.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną

Świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Specjalny zasiłek celowy - świadczenie może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Świadczenie to nie podlega zwrotowi.

Zasiłek celowy na zasadach zwrotu - świadczenie to może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku.

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na zakup żywności, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, opału, opłaty za energię elektryczną, gaz.

W sytuacji, gdy osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta z nich w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania. Jednak w przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o pomoc lub korzystającej z pomocy (dobro dzieci). W świetle ustawy o pomocy społecznej istnieje również możliwość przyznania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Zasiłki celowe ogółem (z zasiłkami na zakup żywności) otrzymało 106 osób ze 103 rodzin na łączną kwotę 263 561 zł. W zrealizowanych zasiłkach celowych specjalne zasiłki celowe otrzymało 18 osób i rodzin na łączną kwotę - 13 250,00 złotych.

Sprawienie pogrzebu: w roku sprawozdawczym sprawiono 1 pogrzeb dla osoby bezdomnej (cudzoziemiec – zgoda na pobyt tolerowany) – 7 470 zł

REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU OSŁONOWEGO W ZAKRESIE DOŻYWIANIA

W dniu 15 grudnia 2023 r. w związku z wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 Rada Gminy przyjęła kolejny program osłonowy oraz uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do posiłku, świadczenia rzeczowego i zasiłku celowego realizowanego w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem do 200%.

Gminny Program Osłonowy w Zakresie Dożywiania na lata 2024 –2028 jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy o pomocy społecznej.

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia wśród mieszkańców gminy Lubartów o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

- 1) poprawa jakości życia osób i rodzin o niskich dochodach,
- 2) poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- 3) kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Koordynatorem Programu jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie. Przedstawione informacje wypełniają obowiązek sprawozdawczy dotyczące realizacji Gminnego Programu Oślonowego w Zakresie Dożywiania.

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

Pomoc w postaci posiłku przyznana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków.

W ramach pomocy społecznej prowadzone jest dożywianie uczniów finansowane ze środków własnych gminy oraz z ze środków budżetu państwa

Pomoc w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku realizowana była w ramach programu wspierającego gminy w dożywianiu mieszkańców „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

Program obejmuje wsparciem w szczególności:

- 1) dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniów do czasu ukończenia szkoły ponad-gimnazjalnej,
- 3) osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Poza wsparciem najuboższych osób i rodzin celem programu jest poprawa standardu już funkcjonujących stołówek, ale także doposażenie nowych miejsc. W swoich założeniach zakłada:

- 1) zwiększenie kontroli nad jakością produktów oraz procesem przygotowywania posiłków,
- 2) wspieranie organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach,
- 3) dofinansowanie posiłków dowożonych osobom dorosłym (np. niewychodzącym z domu ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które same nie są w stanie ich przygotować,
- 4) możliwość zwiększenia przez wojewodę proponowanej kwoty dotacji do 5%. Dotyczy to tych, które realizują dożywianie w bezpośrednio prowadzonych przez siebie stołówkach. Wojewoda będzie mógł także wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji do 5% z przeznaczeniem na dowóz posiłków w gminie, w szczególności dla osób starszych, niepełnosprawnych.

W 2024 r. objęto pomocą 283 osoby i wydatkowano **kwotę - 265 591 zł** w tym **201 000 zł** w ramach dotacji do realizacji zadania.

Przyznano świadczenia w postaci:

- 1) posiłku dla 82 osób – 50 157 zł.** Wydanych zostało 11 196 posiłków w tym: pełen obiad dla 25 osób i jedno danie gorące dla 60 osób. W ramach decyzji dyrektorów szkół nie wydawano posiłków.
- 2) zasiłku celowego na zakup żywności dla 99 rodzin (l. osób w rodzinach: 267) – 214 350 zł. oraz**
- 3) pokryto koszty dowozu posiłków - 47 952 zł.** Koszt dowozu posiłków do szkół, w których nie ma stołówki finansowany w ramach programu wyniósł – **4 421 zł.** Koszt dowozu posiłków dla uczniów nieobjętych programem w wysokości **43 531 zł** pokryty został również ze środków własnych gminy.

Posiłki dowożone były z dwóch stołówek szkolnych do szkół w których nie ma możliwości przygotowywania posiłków:

Ze stołówki przy Gimnazjum w Łucce posiłki dowożone są dla uczniów szkół w Annoborze i Wandzinie natomiast ze stołówki przy Szkole Podstawowej w Skrobowie dla uczniów szkół w Nowodworze, Mieczysławce i Brzezinach.

Transport posiłków prowadzony jest w oparciu o umowę zawartą z wyłonionym w drodze ogłoszenia wykonawcą.

Wszystkie dzieci uczęszczające do szkół na terenie naszej gminy mają możliwość skorzystania z jednodaniowego gorącego posiłku, przygotowywanego na miejscu bądź przywożonego z innej stołówki szkolnej.

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 to program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oferujący pomoc żywnościową w formie paczek lub posiłków dla osób najbardziej potrzebujących, a także możliwość udziału w tzw. działaniach towarzyszących. Program będzie realizowany do 2029 r., a jego łączny budżet to aż 583 mln EUR.

FEPŻ stanowi kontynuację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020

W związku z realizacją Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa w 2024 r. została zawarta umowa z Lubelskim Bankiem żywności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej rozdysponował **14 290 kg pomocy żywnościowej dla 362 uprawnionych osób ze 127 rodzin**, , prowadzono dokumentację w zakresie prawidłowości wydawania i rozliczenia ilościowego artykułów żywnościowych z Banku Żywności w Lublinie. Kryterium dochodowe uprawniające do pomocy w 2024 r. zostało podniesione do 265% kryterium dochodowego, co oznaczało, że w/w osoby

kwalifikowały się do pomocy, jeżeli ich dochody były niższe odpowiednio niż 2 056,40 złotych w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 1 590 złotych na osobę w rodzinie.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy doszło do nagłego pogorszenia stanu zdrowia lub gdy objęcie osób usługami opiekuńczymi lub specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wynika z konieczności zapewnienia takim osobom odpowiedniej opieki, usługi te mogą być przyznane w trybie pilnym.

W roku 2024 usługi opiekuńcze świadczone były dla **1** osoby. Usługi świadczyła osoba zatrudniana w ramach umowy zlecenia. Wydatek gminy na świadczone usługi to kwota – **40 101 zł (1 254 godziny)** naliczona odpłatność z tytułu realizacji świadczenia – **7 825,10 zł**. Szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania określa podjęta w tym zakresie Uchwała Rady Gminy.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

W roku 2023 w Domach Pomocy Społecznej przebywało **12** osób – wydatek **572 249 zł** , naliczona odpłatność dla gminy to kwota – **148.586,79 zł**.

Osoba wymagająca całodobowej opieki w razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, może ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniowiec domu,

- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi:
 - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
 - b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Osoby i gmina określone w pkt. 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniac domy ponosi pełną odpłatność.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby inne niż małżonek, zstępni lub wstępni.

Decyzje w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej wydawane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Podjęcie z urzędu lub na wniosek innej osoby działań w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej, może nastąpić wyłącznie za zgodą osoby potrzebującej pomocy lub jej przedstawiciela ustawowego. Jeżeli osoba potrzebująca pomocy lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej albo po umieszczeniu wycofają swoją zgodę, ośrodek lub dom pomocy społecznej zawiadamia o tym właściwy sąd opiekuńczy albo prokuratora, jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w takim domu wydaje Kierownik OPS, po wcześniejszym przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego (rodzinnego) przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby.

Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta powiatu, na terenie którego jest usytuowany dom. W przypadku regionalnych domów pomocy społecznej decyzję wydaje marszałek województwa.

UDZIELANIE SCHRONIENIA Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielanie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące. W 2024 r. nie udzielano schronienia.

WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Osoby starsze są grupą, której potrzebne jest szczególne wsparcie. Gmina Lubartów, uwzględniając zmiany demograficzne zachodzące w społeczeństwie, konsekwentnie od niemal 20 lat realizuje politykę senioralną. Działania skierowane dla seniorów są istotnym elementem budowania kompleksowego wsparcia dla różnych grup społecznych. Polityka rodzinna obejmuje bowiem nie tylko dzieci, ale uwzględnia właśnie potrzeby osób starszych. Seniorzy, jeżeli zdrowie im na to pozwala, chcą być aktywni, także na emeryturze. W działaniach naszych dużą wagę przywiązujemy do zapobiegania wykluczeniu osób starszych poprzez tworzenie warunków do aktywnego i satysfakcjonującego życia po zakończeniu aktywności zawodowej.

W 2024r. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach trwałości projektu **Zwiększenie dostępności do usług społecznych w Gminie Lubartów** – który był współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej XI Włączenie społeczne Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz Programu Senior+ realizował działania w zakresie:

- 1) dziennej formy usług opiekuńczych w postaci Klubu Seniora: Szczekarków, Nowodwór, Baranówka - bieżące funkcjonowanie Klubów odbywały się cykliczne zajęcia z dietetykiem, manualne, plastyczne, florystyczne, trening pamięci, klub gier, krawieckie i inne w zależności od potrzeb i możliwości. Zakupiono materiały do prowadzonych zajęć. Finansowano 3 liderów Klubów Seniora, poczęstunek w trakcie zajęć i środki czystości. Organizowano spotkania integracyjne: Andrzejki, Wigilie, Dni Seniora, potańcówki. Koszt realizacji 68 749 zł.
- 2) Funkcjonowała wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnacyjnego w Rokitnie – w 2024 r. ze sprzętu skorzystało nieodpłatnie 21 mieszkańców. Największą popularnością cieszą się łóżka, materace, wózki, chodziki, aparaty tlenowe.
- 3) Rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne dla 20 osób (teleopieka).

1. **Korpus Wsparcia Seniorów** – realizacja programu jest powiązana z warunkami i wytycznymi wskazanymi przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w programie „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024.

W tym zakresie uchwałą Nr LIV/385/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 1 marca 2024 r. został uchwalony Gminny Program Ostonowy „Opieka na Odległość 60+” na 2024 rok. Jego celem było zapewnienie usługi wsparcia dla osób w wieku 65 i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb, poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu

zamieszkania poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Łącznie finansowano abonament za 32 opaski (15 900 zł) W roku 2024 w ramach programu KWS dofinansowano usługę abonamentową 12 zakupionych w roku 2022 opasek. Program jest kontynuowany w 2025 roku.

WSPIERANIE RODZINY

Zadania gminy w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) wykonuje Ośrodek pomocy społecznej. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji ustawy zawiera odrębne sprawozdanie. Uchwałą Nr XI/55/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 30 grudnia 2024 r. przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026.

Na podstawie art. 191 ust. 8 i ust. 9 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka. W pierwszym roku jest to 10% poniesionych kosztów na opiekę i wychowanie, w drugim 30%, a w trzecim i następnych latach 50%. Na koniec 2024r w pieczy zastępczej przebywało 7 dzieci, których ostatnim miejscem pobytu była gmina Lubartów 6 w rodzinach zastępczych spokrewnionych i 1 w rodzinie zastępczej niezawodowej. Koszty, które poniosła gmina dotyczyły wydatków na opiekę i wychowanie i wyniosły **53 873,35 zł**.

W 2024 r. w ramach programu „Asystent rodziny na 2024r.” był zatrudniony 1 asystent, który udzielił wsparcia 11 rodzinom, w których wychowywało się 19 dzieci. Łączny koszt realizacji programu wyniósł – 39.280 zł; w tym dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny z Funduszu Pracy i w ramach dotacji celowej – 12.297,60 złotych (wkład własny gminy – 26 982,40 złotych). Łącznie asystent rodziny świadczył 1031 godzin usług. W ramach środków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonowały w okresie wakacyjnym 2 Świetlice prowadzone we współpracy z PCK: w Lisowie i Nowodworze. Informacje dotyczące realizacji ww. zadań opisują szczegółowe sprawozdania z realizacji odrębnych ustaw i programów.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE/PRZEMOCY DOMOWEJ

Działania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w trakcie roku zmienione na przeciwdziałanie przemocy domowej miały na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w domowej, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc oraz zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w domowej. Cele powyższe realizował powołany przez Wójta Gminy Zespół Interdyscyplinarny. W oparciu o uchwałę z dnia 4 sierpnia 2023 r. nr XLIX/342/23 Rady Gminy Lubartów w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej wójt gminy Lubartów powołał Zespół w nowym składzie. Zł obradował w 2024 r. 6 krotnie.

Obsługę administracyjną zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych prowadził ośrodek pomocy społecznej.

W 2024 r. w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” prowadzono 19 spraw. W trakcie roku zakończono 5 kart, do pracy w indywidualnych przypadkach powołano 19 grup diagnostyczno-pomocowych.

Szczegółowy zakres działań przedstawiają odrębne sprawozdania z realizacji programu i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

KARTA DUŻEJ RODZINY

„Karta Dużej Rodziny” - rządowy program dla rodzin wielodzietnych realizowany przez GOPS od 2014 r. Program ma zasięg ogólnokrajowy, jest skierowany do członków rodzin wielodzietnych bez względu na ich miejsce zamieszkania, od 01 stycznia 2019 r. adresowany także rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. Karta może mieć postać tradycyjną, bądź mobilną jako aplikacja na telefon. Umożliwia korzystanie ze zniżek w m.in. w sferze kulturalnej, transportowej, ulg podatkowych, oferowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne przystępujące do programu.

Kolejnym zadaniem realizowanym w ośrodku jest wydawanie karty Dużej Rodziny. W 2024 roku wydano Kart 128 dla 48 rodzin. Od początku wdrożenia programu (2014 r.) Karty Dużej Rodziny otrzymało 2447 mieszkańców gminy Lubartów.

Punkt zakwaterowania zbiorowego dla uchodźców z Ukrainy – Gmina Lubartów na mocy uchwały nr XXXIX/285/22 Rady Gminy Lubartów z dnia 25 listopada 2022 roku kontynuowała prowadzenie w miejscowości Wandzin miejsca pobytu dla uchodźców z Ukrainy. W ramach posiadanych zasobów finansowych w 2024r. objęto wsparciem 5 rodzin, w tym 4 samotne matki z dziećmi (łącznie 16 osób). Punkt działał do 31 sierpnia 2024r.

Pomoc społeczna jest znaczącym elementem systemu zabezpieczenia społecznego, a zapotrzebowanie na jej świadczenia stale rośnie. Rozwój cywilizacyjny wpływa na zmianę katalogu potrzeb, wzrost sytuacji wymagających wsparcia, a tym samym wprowadzania nowych świadczeń. Jednym z przykładów na powyższe są zmiany zachodzące w stosunkach rodzinnych, wyrażające się w osłabieniu więzi emocjonalnych i rozpadzie modelu rodziny wielopokoleniowej. Ponadto niewielki przyrost naturalny, połączony z procesem starzenia się społeczeństwa, wpływa na rosnące zapotrzebowanie na świadczenia niematerialne skierowane do ludzi starszych. Stąd też liczne działania podejmowane w Gminie Lubartów na rzecz tej grupy mieszkańców (m.in. realizacja w/w projektów).

Głównym celem pomocy pozamaterialnej jest łagodzenie niedostatku środków z instytucjami i organizacjami, którym bliskie jest dobro mieszkańców naszej gminy. Same jednak formy pomocy pozamaterialnej nie rozwiążą problemów, są one działaniem ważnym, ale jedynie wspomagającym, podtrzymującym. Osobom i rodzinom bezwzględnie należy zapewnić środki na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych lub pomóc stworzyć takie warunki, żeby środki te mogli zdobyć we własnym zakresie.

Pracownicy ośrodka stale podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju szkoleniach i konferencjach by sprostać stawianym wymaganiom i oczekiwaniom.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY LUBARTÓW

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

Uchwałą Nr LIV/384/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 1 marca 2024 r. została przyjęta **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2023-2030.**

Sprawozdanie z realizacji Strategii w 2024 r. stanowi załącznik Nr 1. Do niniejszego sprawozdania.

OPIEKA WYTCHNIENIOWA

Program **Opieka wytchnieniowa** edycja 2024– podstawą prawną Programu jest art. 7 ust. 5 oraz art. 13 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności bądź orzeczeniami równoważnymi, poprzez możliwość uzyskania nieodpłatnej, doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

W gminie Lubartów kwalifikacja do przyznania usługi odbywała się na podstawie karty zgłoszenia, natomiast rodzaj i zakres godzinowy usług był uzależniony od osobistej sytuacji osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem stopnia i rodzaju niepełnosprawności. W ramach programu przysługiwało do 240 godzin opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. W 2024 r. Ośrodek udzielił wsparcia 28 opiekunom, świadczone usługi opieki 30 osobom. Zrealizowano 4 070 godzin opieki, całkowity koszt wyniósł – 212.452,91 zł. Gmina w ramach złożonego wniosku otrzymała dotację z budżetu państwa w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w wysokości 100% kosztów realizacji usługi opieki wytchnieniowej.

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – edycja 2024

Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej finansowany ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego. Adresatami programu są:

- 1) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- 2) osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub stopniu umiarkowanym, albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 poz. 44).

3)

Celem Programu jest zapewnienie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, mające na celu pomoc uczestnikom Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym, a w szczególności:

- 1) poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia;
- 2) wsparcie osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie pomocy adekwatnej do potrzeb;
- 3) uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.;
- 4) dofinansowanie jst w ramach realizowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) zwiększenie wsparcia asystenckiego dla niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego

W 2024r. w ramach Programu wsparciem w postaci 9 350 godzin usług objęto 32 osób, koszt realizacji wyniósł – 477 447,56 zł (wynagrodzenie dla 19 zatrudnionych w ramach umów cywilno-prawnych asystentów + koszty dojazdów, koszty obsługi) i był w 100% finansowany z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

Pracownicy ośrodka służą także pomocą we wdrażaniu programów zdrowotnych dla określonych grup ludności przekazując informację, przyjmując zgłoszenia, przyg. listy itp.

Na podstawie stałego monitoringu, prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, corocznie sporządzany jest „Bilans potrzeb” na rok następny.

Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania w zakresie rozwiązywania dominujących problemów osób i środowisk poprzez współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Do instytucji, z którymi pracujemy najczęściej należą:

- 1) szkoły (nauczyciele, dyrektorzy szkół) w zakresie monitorowania postępów w nauce, frekwencji i zachowania dzieci z rodzin wieloproblemowych,
- 2) sąd (kuratorzy dla dorosłych, kuratorzy ds. nieletnich) w zakresie wzajemnego informowania i ustalania działań w przypadku osób uzależnionych, opuszczających zakłady karne, dzieci zaniedbanych pod względem opiekuńczym, wychowawczym i ekonomicznym,
- 3) Powiatowy Urząd Pracy – uzyskiwanie informacji o miejscach pracy, kierowanie osób bezrobotnych za pośrednictwem Ośrodka do prac sezonowych w Polsce i za granicą, kierowanie na szkolenia i doradztwo zawodowe, prace społecznie użyteczne, umowy o odbycie stażu itp.
- 4) Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Lubartowie oraz Poradnie Rodzinne (pielęgniarka środowiskowa, lekarz) – wzajemne informowanie o trudnych sytuacjach życiowych osób i rodzin, wspólne odwiedzanie i interwencje , wspólnie przeprowadzane kampanie społeczne
- 5) Policja – współpraca z dzielnicowymi, wzajemne informowanie o problemach osób i rodzin wymagających interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu, przemocą domową, wspólne wizyty u mieszkańców
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie – kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych, kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do odbywania terapii, współpraca z psychologami zatrudnionymi w Punkcie Konsultacyjnym, kierowanie dzieci na wypoczynek letni finansowany ze środków GKRPA,
- 7) Związek Stowarzyszeń – Lubelski Bank Żywności – pozyskiwanie artykułów żywnościowych dla mieszkańców gminy, współuczestniczenie w organizowanych akcjach charytatywnych, zbiórkach żywności,
- 8) Klub Abstynenta „Nadzieja” – kierowanie osób uzależnionych do grup wsparcia, kierowanie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym do uczestniczenia w organizowanych zabawach i spotkaniach,
- 9) Inne instytucje, organizacje i osoby działające w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Gmina zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej przygotowuje **ocenę zasobów pomocy społecznej**. Zasoby, o których mowa powyżej, obejmują w szczególności infrastrukturę, kadrę, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Na podstawie przedstawionych w dokumencie danych i analizy sytuacji wyłonione zostały obszary problemowe w gminie Lubartów powodujące konieczność podejmowania określonych działań w ramach pomocy społecznej. Zagadnienia powyższe opisane zostały w ocenie zasobów w punkcie 10 – wnioski końcowe.

Potrzeby w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy Lubartów

1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 stycznia 2025 r. ustawowa granica ubóstwa określana jest na poziomie 1.010 złotych dla osoby samotnie gospodarującej i 823 złotych dla osoby w rodzinie. W gminie Lubartów ponad 32 % ogółu korzystających z pomocy społecznej objęta jest wsparciem z powodu ubóstwa i bezrobocia. Brak środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb pozbawia osoby i rodziny możliwości realizacji planów życiowych, edukacyjnych, ogranicza możliwości wypełniania zadań wychowawczych i uczestniczenia w życiu kulturalnym. Rolą gminy jest ograniczanie i zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez n/w działania:

1. Realizację wieloletniego programu rządowego wspierającego gminy w dożywianiu mieszkańców „**Posiłek w szkole i w domu**” na lata **2024 – 2028**;
2. **Zasiłki i pomoc w naturze** obejmujące przyznawanie i wypłacanie podstawowych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (zasiłków celowych, okresowych), które są zadaniami własnymi gminy o charakterze obowiązkowym;
3. Realizację zadań z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem w ramach programu **Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027**.

2. POPRAWA FUNKCJONOWANIA RODZINY

W roku oceny pomoc i wsparcie w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej z różnych przyczyn otrzymało 72 rodziny z dziećmi tj. 42,11% ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem. W obliczu narastania problemu dysfunkcyjności rodziny, który wynika ze struktury rodziny, niewłaściwych postaw rodzicielskich, metod wychowawczych, przemocy domowej, uzależnień, zaburzeń w sferze psychicznej, jak też czynników zewnętrznych tj. warunki materialne, mieszkaniowe, zawodowe priorytetem staje się podejmowanie działań w kierunku wzmocnienia roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-

wychowawczych, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej. Obowiązek ten spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, dlatego niezbędne są działania w zakresie:

1. Rozwijania działań profilaktycznych na rzecz osób i rodzin poprzez realizację programów: Wspierania Rodziny, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej,
2. Zatrudniania asystenta rodziny w celu łagodzenia, bądź zapobiegania skutkom wynikającym z dysfunkcyjnych zjawisk w rodzinie, zabezpieczenie środków na podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
3. Rozwijania oferty poradnictwa specjalistycznego,
4. Zabezpieczenia środków w budżecie gminy na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, w sytuacji, gdy pomimo prowadzonych działań nie jest możliwe pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej,
5. Wspierania organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych skierowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej, uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym wspieranie działań umożliwiających dostęp do pomocy terapeutycznej, konsultacyjnej ze szczególnego ryzyka, służących wspomaganie powrotu do prawidłowego funkcjonowania w rodzinie i środowisku lokalnym,
6. Zabezpieczenia środków na dofinansowanie prac Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku koniecznością podejmowania inicjatyw w środowisku, z uwzględnieniem działań interwencyjnych, informacyjnych i rozwoju kompetencji zawodowych osób zajmujących się problematyką,
7. Inicjowanie i wspieranie działań klubów samopomocy.

3. WSPARCIE OSÓB DŁUGOTRWALE CHORYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Analiza zasobów pomocy społecznej dla gminy Lubartów wskazuje, że na przestrzeni lat z powodów zdrowotnych: niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby korzysta odpowiednio 19,37% i 23,32% ogółu osób objętych pomocą społeczną. W 2024r. do świadczeń opiekuńczych obejmujących zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne uprawnionych było 330 osób, tj. 2,78% wszystkich mieszkańców gminy. Liczba osób z niepełnosprawnościami jest o wiele większa, z uwagi jednak na brak systemu, który gromadziłby dane w tym zakresie nie ma możliwości oszacowania rzeczywistej skali problemu. Niepełnosprawność i długotrwała choroba obejmuje zarówno dzieci, jak i dorosłych, w tym:

1. Osoby z niepełnosprawnością biologiczną wynikającą z zaawansowanego wieku i odczuwaną subiektywnie poprzez ograniczenia do wykonywania podstawowych czynności,
2. Osoby z zaburzeniami psychicznymi (m.in. zaburzenia lękowe, depresyjne, nerwice, osobowości, uzależnienia od używek, gier, internetu) - Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje zaburzenia psychiczne jako jeden z największych problemów zdrowotnych, które są drugą po chorobach układu krążenia przyczyną niepełnosprawności na świecie.

Sytuacja życiowa osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych powoduje, że wymagają znacznie więcej wsparcia ze strony otoczenia i instytucji oraz dostosowania usług do ich indywidualnych potrzeb, a zadaniem gminy jest podejmowanie i wzmacnianie działań w zakresie:

1. Zapewnienia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz dostępu do kolejnych edycji programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”,
2. Wsparcie opiekunów osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych poprzez dostęp do programu „Opieka Wytchnieniowa – edycja 2025”,
3. Zabezpieczenie środków finansowych w budżecie gminy na instytucjonalne formy opieki dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, które nie mają możliwości uzyskania opieki ze strony rodziny i ze względu na stan zdrowia wymagają umieszczenia w domach pomocy społecznej,
4. Zapewnienie rozwoju środowiskowej opieki dla osób zależnych i tracących samodzielność z powodu stanu zdrowia lub wieku poprzez tworzenie mieszkań wspierających i grup wsparcia.
5. Promocji zdrowia psychicznego, poprzez opracowanie i wdrożenie lokalnego programu informacyjno-edukacyjnego,
6. Rozwój oferty poradnictwa specjalistycznego,
7. Integrację społeczną osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (grupy wsparcia),

4. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH

W Gminie Lubartów osoby powyżej 60 roku życia stanowią niemal 20% ogółu mieszkańców. Prognozy demograficzne wyznaczają zapotrzebowanie na świadczenia, usługi społeczne, jak również potrzebę poprawy jakości życia poprzez rozwijanie oferty mającej na celu aktywność społeczną, integrację międzypokoleniową i zapobieganie marginalizacji osób starszych w środowisku lokalnym. Realizacja polityki senioralnej gminy wymaga prowadzenia działań w kierunku:

1. Utrzymania ośrodków wsparcia w postaci Klubów Seniora w miejscowości Nowodwór, Szczekarków, Baranówka powstałych w ramach projektu „Zwiększenie dostępności do usług społecznych w gminie Lubartów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”,

2. Rozwijania form dziennych w postaci Klubów Seniora w innych miejscowościach na terenie gminy Lubartów i promowania działań mających na celu kształtowanie pozytywnego obrazu starości,
3. Wspieranie organizacji pozarządowych poprzez zlecanie zadań w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego na realizację zadań z zakresu wspierania i integracji osób w podeszłym wieku,
4. Zagwarantowanie środków w budżecie gminy na realizację Gminnego Programu Ośłonowego „Opieka na odległość 60+”, który jest powiązany z warunkami wskazanymi w programie rządowym „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2025 r.

5. POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Dostęp do mieszkania jest podstawowym prawem człowieka, które decyduje o ich zdrowiu, samopoczuciu, edukacji, pracy, a w konsekwencji o utrzymaniu optymalnego poziomu życia. Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Ponieważ wielu mieszkańców gminy nie posiada tytułu prawnego do mieszkania należy podejmować działania w zakresie poprawy warunków technicznych w istniejących lokalach socjalnych, oraz pozyskiwania lokali socjalnych w wyniku remontowania i adaptowania istniejących zasobów Gminy w szczególności dla osób:

- 1) o niskich dochodach,
- 2) zagrożonych eksmisją,
- 3) grupom specjalnym takim jak bezdomni i wykluczeni społecznie, którym należy zapewnić miejsca w noclegowniach i schroniskach,
- 4) osobom o szczególnych potrzebach mieszkaniowych wymagających kierowania do mieszkań wspieranych, czyli lokali adresowanych do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę wymagają wsparcia w funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług w zakresie całodobowej opieki.

6. FUNKCJONOWANIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną, w ramach której na przestrzeni ostatnich lat zwiększa się liczba zadań wynikających z konieczności realizacji przyjmowanych programów i projektów, realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, realizacji programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową, czy przeprowadzania wywiadów celem weryfikacji uprawnień do różnych świadczeń z zabezpieczenia społecznego.

Utworzenie i utrzymywanie Ośrodka Pomocy Społecznej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, a jego prawidłowe funkcjonowanie wiąże się z optymalnym poziomem realizacji celów pomocy społecznej.

Priorytetem zatem jest utrzymanie dotychczasowego poziomu zatrudnienia, zagwarantowanie wynagrodzeń adekwatnych do rodzaju pracy i posiadanych kwalifikacji, odpowiednich warunków pracy, oraz środków na podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach, które w obliczu ciągłych i niejednoznacznych zmian przepisów prawa stają się nieodzowne.

Potrzeby w zakresie utrzymania Ośrodka dotyczą również bieżących opłat, odpraw emerytalnych, niezbędnych napraw, konserwacji i modernizacji sprzętów, zakupu materiałów biurowych, licencji oprogramowania systemów informatycznych, ich administrację i rozwój.

**Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej**

mgr Jolanta Gryzio

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY LUBARTÓW W ROKU 2024

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

Uchwałą Nr LIV/384/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 1 marca 2024 r. została przyjęta **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2023-2030.**

Uchwalenie kolejnego dokumentu obejmującego obszar identyfikacji i rozwiązywania problemów społecznych gwarantuje utrzymanie lokalnej polityki społecznej na takim poziomie, jaki udało się osiągnąć dzięki realizacji celów i działań strategicznych poprzednio obowiązującej strategii.

Na podstawie art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych jest ośrodek pomocy społecznej. Cele i zadania realizowane są przy współpracy społeczności lokalnej oraz różnego typu instytucji i organizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2023-2030 wdrażana jest poprzez realizację programów, projektów, w tym projektów socjalnych oraz konkretnych zadań realizowanych przez podmioty i instytucje współdziałające na poziomie gminy.

W ramach realizacji strategii opracowano i realizowano:

1. **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**, w którym zawarte zostały zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. We współpracy z gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są w szczególności zadania dotyczące:
 - 1) motywowania i kierowania na leczenie osób z problemem uzależnienia,
 - 2) udzielania pomocy i wsparcia po zakończonym leczeniu
 - 3) przepływu informacji,
 - 4) realizacji projektów socjalnych,

		10) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, 11) liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej (bez względu na formę pieczy), 12) liczba zatrudnianych asystentów rodziny, 13) liczba dzieci, którym umożliwiono powrót z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, 14) wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w systemie pieczy zastępczej.	71 7/1 1 0 53 873
	Zapewnienie dostępności do zróżnicowanych usług społecznych dla seniorów i osób niepełnosprawnych	1) liczba osób objętych pomocą w ramach usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, 2) liczba zatrudnionych opiekunek w przeliczeniu na etaty, 3) liczba godzin świadczonych usług opiekuńczych, 4) liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej, 5) liczba osób objętych innymi usługami (ze wskazaniem ich rodzaju), 6) liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w danym roku (np. dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i inne).	1 1 1254 12/1 1 OW30 KWS12 AOOzN32
	Aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	1) liczba osób skierowanych do pracy w ramach prac społecznie użytecznych lub innych form zatrudnienia wspieranego, 2) liczba osób objętych Programami Aktywnej Integracji lub innymi we współpracy z PUP 3) liczba podmiotów ekonomii społecznej tworzonych przez osoby bezrobotne lub nieaktywne zawodowo,	0 0 0

		4) liczba osób podejmujących aktywizację we współpracy z podmiotami ekonomii społecznej	0
	Przeciwdziałanie przemocy domowej i uzależnieniom	1) liczba założonych Niebieskich Kart w roku kalendarzowym, 2) liczba osób dotkniętych przemocą kierowanych do Ośrodków Wsparcia, 3) liczba inicjatyw informacyjno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej 4) liczba wniosków o ściganie sprawców przemocy 5) liczba wniosków o wszczęcie postępowania przygotowawczego. 6) liczba osób objętych działaniami GKRPA, 7) liczba osób objętych programami i projektami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, 8) liczba osób skierowanych do Zakładów Leczenia Uzależnień, 9) liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 10) liczba inicjatyw społecznych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.	8 0 1 0 4 24 1000 6 0 2

Wskaźniki powyższe stanowią zestaw najbardziej istotnych informacji niezbędnych do monitorowania postępu wdrażania strategii.

Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
mgr Jolanta Gryzio